

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342;347.73

DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2020.3/17>

Бортняк В.А.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

У статті розглянуто теоретичні аспекти регулювання адміністративно-правових відносин у сфері здійснення фінансового контролю. Розглянуті особливості адміністративних правовідносин, які існують у сфері аудиторської діяльності під час здійснення фінансового контролю та моніторингу. Визначений комплексний характер зазначених правовідносин. Розглянуто особливості статусу основних суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері фінансового контролю. Проаналізована допоміжна система нормативно-правових актів, які регулюють адміністративні правовідносини аудиторів як суб'єктів фінансового контролю. Уточнено відмежування адміністративно-правових відносин у цій сфері від відносин, до яких застосовується приватноправовий метод регулювання. Досліджено сутність та зміст регулятивних адміністративно-правових відносин, визначено їхню сутність та зміст, окреслено систему нормативно-правових актів в означеній сфері, охарактеризовано їх види.

Визначено, що фінансова політика держави є дуже важливою частиною державної політики і реалізується державними органами загальної та спеціальної компетенції. Немає сумнівів, що необхідно здійснювати єдину державну фінансову політику у сфері фінансового контролю, і вона повинна бути сформульована та реалізована незалежними органами держави. Україна, як і будь-яка сучасна держава, приділяє велику увагу вдосконаленню державної політики у фінансовій сфері. Однак зараз ситуація полягає в тому, що на державну фінансову політику в основному впливають різні групи, які дбають про власні інтереси і лише на словах підтримують інтереси суспільства та держави. Таким чином, державна політика відзначається не стільки суспільним інтересом, скільки нескінченним поворотом приватних інтересів. Часто егоїстичні інтереси державних службовців переважають суспільний інтерес. Таким чином, у статті висвітлюється розвиток громадянського суспільства та держави, насамперед розвиток адміністративно-правових відносин у сфері здійснення фінансового контролю, визначено їхні особливості та склад.

Ключові слова: правовідносини, фінансовий контроль, адміністративно-правові відносини, суб'єкти фінансового контролю, аудит.

Постановка проблеми. Фінансова політика держави є дуже значущою частиною державної політики та реалізується державними органами загальної та спеціальної компетенції. Не викликає сумніву необхідність здійснення єдиної державної фінансової політики у сфері здійснення фінансового контролю, при цьому її повинні формувати і реалізовувати незалежні один від одного державні органи. Україна, як і будь-яка сучасна держава, приділяє велику увагу вдосконаленню державної політики у фінансовій сфері. Однак зараз ситуація така, що на державну політику у фінансовій сфері в основному впливають різні групи,

що піклуються про свої власні інтереси і лише на словах підтримують інтереси суспільства. Таким чином, державна політика відзначена не стільки суспільними інтересами, скільки нескінченною низкою приватних інтересів. Часто корисливі інтереси державних службовців мають пріоритет над громадськими інтересами. Таким чином, на розвиток громадянського суспільства і держави, насамперед на розвиток державної фінансової політики, впливає групова стратегія, і тоді ставиться питання про визначення адміністративно-правових відносин у сфері провадження фінансового контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням адміністративно-правових відносин у сфері здійснення фінансового контролю на теоретичному рівні займалися такі вчені-адміністративісти, як: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, В.П. Нагребельний, Д.А. Бекерська, Л.К. Воронова, Р.О. Гаврилюк, Л.В. Гуцаленко, В.А. Дерій, О.О. Дмитрик, І.О. Кресіна, М.М. Коцупатрій, І.І. Кучеров, М.П. Кучерявенко, М.М. Марченко, А.О. Монаснко, О.І. Остапенко, В.Л. Ортинський, Н.М. Пархоменко, О.О. Репетько, Л.А. Савченко, Г.П. Толстопятенко, О.М. Ярошенко та ін. Але водночас кожен із дослідників вивчав саме ті аспекти, які належать до конкретної проблеми дослідження в межах спільного питання. Достатня увага ще не була приділена комплексному аналізу особливостей адміністративно-правових відносин у сфері фінансового контролю.

Незважаючи на широкий спектр наукових досліджень у цій сфері, завжди актуальними залишаються питання дослідження адміністративно-правових відносин у сфері здійснення фінансового контролю. Проте у сучасній вітчизняній юридичній науці проблеми адміністративно-правових відносин у сфері здійснення фінансового контролю висвітлені недостатньо, без комплексного підходу, у зв'язку із чим сьогодні серед адміністративістів немає єдиного підходу щодо визначення поняття та видів правовідносин у зазначеній сфері.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження адміністративно-правових відносин, які виникають у сфері здійснення фінансового контролю, визначення їх сутності та специфічних особливостей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сутність адміністративно-правових відносин у сфері фінансового контролю виявляється через здійснення владних повноважень відповідними органами державної влади. Слід звернути увагу на те, що відповідні органи державної влади України як учасники адміністративно-правових відносин у сфері фінансового контролю є суб'єктами адміністративного права, які наділені державно-владними повноваженнями та несуть юридичні обов'язки. Отже, суб'єкти адміністративно-правових відносин у сфері здійснення фінансового контролю виступають одним із найважливіших елементів системи національного управління у галузі фінансового моніторингу. Водночас під суб'єктами адміністративно-правових відносин у сфері фінансового контролю слід розуміти відповідні державні органи України, повноваження яких прямо або побічно сприяють перевірці законного та ефективного використання

державних чи муніципальних коштів і майна, інші державні активи, бухгалтерський облік і достовірність фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю [1].

Адміністративно-правові відносини у сфері здійснення фінансового контролю посідають відносно самостійне місце в системі ефективного та законного використання державних та комунальних коштів і майна. Як зазначає Р.А. Калужний, адміністративні правовідносини можна класифікувати на регулятивні й охоронні [2, с. 104].

Регулятивними правовідносинами (або правовстановлюючими) є такі, що виникають унаслідок правомірних дій суб'єкта права та через які здійснюється безпосереднє регулювання суспільного життя, тобто встановлення прав та обов'язків. Адміністративно-правові відносини у сфері здійснення фінансового контролю мають структуру, що характеризується взаємозв'язком усіх її компонентів. До них належать суб'єкти правовідносин, об'єкти, юридичні факти і зміст правовідносин.

У науковій літературі під структурою правовідносин зазвичай розуміються основні елементи правових відносин та належний спосіб зв'язку між ними на основі суб'єктивних юридичних прав, обов'язків, повноважень і відповідальності за соціальне забезпечення або захист будь-яких інтересів [3, с. 349].

Слід зазначити, що в теорії адміністративного права досі ведуться дискусії про кількість і зміст елементів структури правовідносин, а також про сутність і зміст поняття кожного з його елементів. Так, С.С. Алексєєв до елементів структури правових відносин включає учасників правових відносин, об'єкти правових відносин, зміст правових відносин (правовий і фактичний) [3, с. 98–100]. Дослідники М.І. Матузов і О.В. Малько відзначають, що такими елементами є суб'єкт, об'єкт, суб'єктивні права і юридичні зобов'язання [4, с. 478]. Р.Й. Халфіна стверджує, що в структуру правовідносин входять учасники правовідносин, права та обов'язки, їхні відносини, реальна поведінка учасників відповідно до прав та обов'язків [5, с. 61]. Професор О.Ф. Скакун запевняє, що такі елементи повинні включати: предмет, об'єкт і зміст правовідносин [6, с. 349]. Е. М. Трубецький розуміє структурні елементи правовідносин як права, обов'язки суб'єктів, які мають право, і об'єкт права [7, с. 154]. В.О. Рясенцев зазначає, що структура правовідносин складається з суб'єктів правовідносин, об'єктів, прав і обов'язків [8, с. 35].

Слід відзначити, що сьогодні немає єдиної думки про структуру адміністративно-правових

відносин в науці адміністративного права. Так, Л.В. Коваль зазначає, що елементами структури адміністративно-правових відносин є: правова норма, юридичний факт, суб'єкти, зміст правових відносин і предмет правовідносин [9, с. 18]. Академік С.В. Ківалов і Л.Р. Біла під такими елементами мають на увазі: об'єкт (дія, поведінка людей, матеріальні об'єкти, речі); суб'єкт (громадяни, приватні особи, державні органи, підприємства, установи, організації тощо); зміст (сукупність прав та обов'язків сторін) [10, с. 18]. Досліджуючи складові елементи адміністративно-правових відносин, Ю.П. Битяк запевняє, що вони повинні включати предмети, суб'єкти і юридичні факти [11, с. 40–41]. Е.В. Курінний вважає, що структурний склад адміністративно-правових відносин формується такими елементами, як об'єкт, суб'єкти і юридичні факти [12, с. 35].

Сказане дає змогу зробити висновок про відмінності в поглядах учених на структурний склад правових відносин загалом і адміністративно-правових відносин зокрема. Прихильники вузького розуміння елементарної структури правовідносин розрізняють між собою тільки права й обов'язки сторін правовідносин. Інші, крім перерахованих вище, включають в себе такі елементи, як: об'єкт правових відносин, суб'єкт правових відносин, зміст правових відносин, верховенство закону, юридичний факт, вони є прихильниками широкого підходу до розуміння правових відносин. На нашу думку, позиція прихильників вузького розуміння елементарної структури правовідносин не досить вдала, оскільки виділення елементів структури правових відносин тільки з прав і обов'язків їх учасників не розкриває всієї специфіки правовідносин. У результаті важко визначити, чому існують певні правові відносини, які є підставою для їх виникнення, зміни (розвитку) і припинення. Слід зазначити, що діяльність сторін правовідносин не може бути безпричинною і безглуздою, оскільки вона завжди спрямована на досягнення якогось соціально значущого результату, передбаченого правовою нормою. Більше того, їхня фактична поведінка буде вказувати на реалізацію конкретних прав і обов'язків з можливим розмаїттям правових варіантів поведінки.

Таким чином, на нашу думку, структура адміністративно-правових відносин, що виникають у сфері фінансового контролю, складається з таких елементів, як: суб'єкти адміністративно-правових відносин; об'єкти адміністративно-правових відносин; зміст адміністративно-правових відносин; юридичні факти як підстави виникнення, зміни

та припинення адміністративно-правових відносин. Ми вважаємо, що ці елементи структури правовідносин дають змогу повною мірою розкрити специфіку досліджуваного явища в силу суттєвих ознак, що дають змогу відрізнити ці правовідносини від розмаїття відносин, що складаються в процесі організації і реалізації фінансового контролю.

Таким чином, вищевикладене дає підставу відзначити, що основним суб'єктом адміністративно-правових відносин у сфері фінансового контролю є центральний виконавчий орган – Державна аудиторська служба України, яка уповноважена Кабінетом Міністрів України здійснювати державну політику у сфері державного фінансового контролю. Як ми знаємо, ця організація вступає в правові відносини тільки для задоволення суспільних потреб. Для досягнення цієї мети вона робить певні дії, спрямовані на досягнення для них корисного результату, який є об'єктом адміністративно-правових відносин.

Під об'єктом адміністративно-правових відносин розуміється те матеріальне або нематеріальне явище, на використання або захист якого спрямовані суб'єктивні права і правові зобов'язання учасників адміністративно-правових відносин. Це матеріальні або нематеріальні блага, а також певні дії, для яких суб'єкти вступають в адміністративно-правові відносини. Таким чином, об'єктами адміністративно-правових відносин можуть бути різні матеріальні і нематеріальні блага, що становлять громадську цінність, а також дії суб'єктів державного управління.

Аналізуючи проблему адміністративно-правових основ фінансового контролю, необхідно насамперед визначити об'єкт адміністративно-правового регулювання відносин у сфері фінансового контролю, відрізняючи його від сфери регулювання адміністративним правом. Об'єктом цих відносин є: перевірка й аналіз фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших державних активів, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю; перевірка певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності контрольованої установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення посадових осіб і фінансово відповідальних осіб, винних у їх порушенні; контроль за закупівлями здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про публічні

закупівлі» [13], інспекція закупівель, а також під час державного фінансового аудиту та інспекції.

Юридичним змістом адміністративно-правових відносин є взаємозв'язок суб'єктивних публічних прав і правових зобов'язань учасників адміністративно-правових відносин, закріплених в адміністративному праві. Кожне суб'єктивне право, закріплене в адміністративно-правовій нормі, відповідає певному правовому зобов'язанню, і навпаки. Таким чином, змістом адміністративно-правових відносин у сфері фінансового контролю є взаємозв'язок суб'єктивних прав і правових зобов'язань учасників цих відносин із реалізацією механізму фінансового контролю. Аналіз особливостей адміністративно-правових відносин для здійснення фінансового контролю показує, що поряд із загальними ознаками вони мають низку специфічних особливостей, що визначають їхні видові відмінності, так, вони виникають виключно на підставі закону. Це зв'язок між його суб'єктами, який виникає через їхні суб'єктивні юридичні права і обов'язки.

Повертаючись до регулятивних відносин, що виникають у сфері здійснення фінансового контролю, слід указати про прийняття відповідних актів, норми яких регламентують діяльність відповідних органів державної влади, цілеспрямовану діяльність відповідних органів державної влади щодо створення умов, в яких унеможливується вчинення відмивання «брудних» коштів, здійснення дій юридичного та організаційного характеру, адміністративне розпорядництво. Регулююча функція характеризує лише певний аспект правового регулювання, а саме – регулятивний. Регулюючий вплив є невід'ємною частиною правового регулювання. Він пов'язаний з координацією зв'язків із громадськістю, встановленням позитивних правил поведінки, добровільним та свідомим виконанням цих правил. Основним методом виконання цієї функції є дозвіл, присвоєння активних прав та обов'язків. Специфіка регуляторної функції може бути визначена іншим способом: залежно від характеру регламентів, тобто шляхом аналізу обов'язкових, санкціонуючих, дозвільних, рекомендаційних та інших правил [14, с. 37]. Інші визначення регуляторних адміністративно-правових відносин, що є у науковій юридичній літературі, мають приблизно таке ж формулювання, як наведені вище приклади, тобто регулююча функція адміністративно-правових відносин полягає у реалізації позитивних завдань та функцій адміністративного права та публічного авторитету. Це визначення нам не здається дуже вдалим. На наш погляд, по-перше, у визначенні

не слід вживати термін «позитивні» завдання чи функції. Якщо певну групу функцій і завдань виділяють як «позитивні», то цілком розумно вважати, що існують такі функції, які слід загалом називати «негативними». Коли наукові роботи стосуються «позитивних» функцій адміністративного права та державної влади, їх, швидше за все, слід розуміти як пов'язані з нормальним існуванням правових відносин у межах закону і не пов'язані з державним примусом і покаранням. Тобто поки суб'єкти правовідносин діють у межах норм права і не порушують їхніх вимог, реалізуються так звані «позитивні» функції. Але необхідно, щоб один чи кілька суб'єктів адміністративно-правових відносин порушували нормативні вимоги, тоді починають діяти правоохоронні відносини, які реалізують функції адміністративного права, так звані «негативні», які полягають у застосуванні до порушників адміністративного примусу і покарання за законом. По-друге, у більшості наявних визначень регулятивних адміністративно-правових відносин учені підкреслюють, що це правові відносини, які функціонують у сфері діяльності державної виконавчої влади. Такий підхід до розуміння концепції регулятивних адміністративно-правових відносин не видається цілком правильним або, точніше, неповним. Адже державна виконавча влада – не єдина сфера, де ці правовідносини виникають та діють.

Регулятивні нормативно-правові відносини, зокрема адміністративно-правові, є, мабуть, найширшою та найзагальнішою групою правовідносин. Адже вони спрямовані на впорядкування та встановлення наявних суспільних відносин. Саме через такі правовідносини діють регуляторні норми права, в яких виявляються особливості права як універсального засобу впливу на певні суспільні відносини, процеси та явища.

Необхідно зазначити, що під час дослідження проблем розмежування адміністративних та інших правовідносин, які виникають у сфері здійснення фінансового контролю, принциповим (вихідним) має стати положення про те, що адміністративне право пронизує майже всі сфери суспільного життя. Відомо, що основою будь-якої галузі права є норма права, у нашому разі – адміністративно-правова, яка становить собою конкретний різновид правових норм та відображає сутність урегульованих нею суспільних відносин, є необхідним елементом конкретного адміністративно-правового акта. Особливістю адміністративно-правових відносин у сфері фінансового контролю є те, що вони тією чи іншою мірою регулюються

правовими нормами декількох галузей права, що створює певні проблеми в їх розмежуванні. До норм галузей права, які регулюють певні напрями фінансового контролю, належать Конституційні норми. Так, ст. 17 Конституції України [15] визначено гарантування економічної безпеки України, зокрема й фінансової безпеки як однієї з найважливіших функцій держави. Норми міжнародного права: а) норми міжнародного публічного права, що регулюють публічні відносини між державами; б) норми міжнародного приватного права, що регулюють правові відносини між об'єднаннями різних країн (міжнародне приватне право), які було розглянуто нами в попередньому розділі. Норми фінансового права, наприклад норми Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [1] регулюють відносини у сфері здійснення фінансового контролю в Україні і спрямовані на створення цілісної системи незалежного фінансового контролю з метою охорони та захисту інтересів користувачів фінансової та іншої економічної інформації. Нормами цивільного права, зокрема нормами Цивільного кодексу України [16], регулюються відносини майнового характеру. Нормами бухгалтерського права, зокрема нормами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [17], визначено правові засади регулювання, організації ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, правильність яких контролюють суб'єкти аудиторської діяльності під час здійснення аудиту. Норми страхового права, зокрема норми Закону України «Про страхування» [18], спрямовано на врегулювання відносин у галузі страхування, створення ринку страхових послуг та продуктів, посилення страхової охорони майнових інтересів підприємств, установ, організацій та фізичних осіб.

Вищенаведене дає можливість наголосити на тому, що відносини у сфері здійснення фінансового контролю регулюються нормами різних галузей права. Тому можна стверджувати, що нормативно-правові акти, які регламентують діяльність аудиторів та аудиторських фірм як суб'єктів фінансового контролю, постають комплексними нормативно-правовими актами.

Адміністративно-правові відносини у сфері здійснення фінансового контролю мають бути спрямовані на постійний аналіз динаміки змін у зазначеній сфері, своєчасний аналіз таких змін, вироблення відповідних висновків та вдосконалення норм національного законодавства з метою належної реалізації стратегічних завдань України як правомірного учасника FATF, оскільки це можливе лише за умови поєднання оперативних, організаційних та інформаційних зусиль усіх суб'єктів, зокрема аудиторів та аудиторських фірм [19]. Вищенаведене дає змогу сформулювати авторське визначення адміністративно-правових відносин у сфері здійснення фінансового контролю як урегульованих адміністративно-правовими нормами суспільних відносин, які виникають під час регулювання діяльності аудиторів і аудиторських фірм як суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Аналізуючи наукові погляди та положення щодо визначення адміністративно-правових відносин та екстраполюючи їх у сферу фінансового контролю, маємо підставу зробити такий висновок: під адміністративно-правовими відносинами у сфері фінансового контролю слід розуміти суспільні відносини в цій галузі у формі стійких правовідносин їх сторін (суб'єктів), які виникають у процесі реалізації своїх суб'єктивних прав та обов'язків на основі положень адміністративного права, якими вони встановлюються та гарантуються в механізмі фінансового контролю.

Список літератури:

1. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні. Закон України № 2939-ХІІ від 26.01.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#n14> (дата звернення: 05.05. 2020).
2. Адміністративне право України [текст] : [Навчальний посібник] / [Г.Г. Забарний, Р.А. Калюжний, В.К. Шкарупа]. К.; Вид. Паливода А.В., 2003. 212 с.
3. Алексеев С.С. Общая теория права: В 2 т. Т. 2. М., 1982. 470 с.
4. Теория государства и права: Курс лекций / Под ред. Н.И. Матузова, А.В. Малько. – 3-е изд., перераб. и доп. М.: Норма: НИЦ Инфра-М, 2012. 640 с.
5. Халфина Р.О. Общее учение о правоотношении. М., 1974. 351 с.
6. Скаун О.Ф. Теория государства и права: Учеб. Х. «Еспада», 2005. 656 с.
7. Трубецкой Е.Н. Энциклопедия права. СПб.: Юрид. ин-т, 1998 г., 183 с.
8. Рясенцев В.А. Основы советского гражданского права. М., 1987. 519 с.
9. Коваль Л. Адміністративне право України: Курс лекцій (Загальна частина). К., 2008. 208 с.
10. Ківалов С.В., Біла Л.Р. Адміністративне право України: Навч.-метод. посібн. 3-е вид., перероб. і доп. Одеса, 2008. 240 с.

11. Битяк Ю.П. Административное право Украины: Учеб. для студ. вузов юрид. спец. Х., 2003. 224 с.
12. Курінний Є.В. Предмет адміністративного права України: тенденції трансформації в умовах реформування: Навч. посіб. Дніпропетровськ, 2002. 92 с.
13. Про публічні закупівлі. Закон України № 922-VIII від 25.12.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата звернення: 05.05.2020).
14. Щербина В.І. Теоретичні проблеми охоронної функції трудового права в умовах ринкових відносин : монографія / В.І. Щербина. Дніпропетровськ : Вид-во Акад. митної служби України. 2004. 211 с.
15. Конституція України. Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 05.05. 2020).
16. Цивільний кодекс України. Закон України № 435-IV від 16.01.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 05.05. 2020).
17. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996-XIV від 16.07.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 05.05.2020).
18. Про страхування. Закон України № 85/96-ВР від 07.03.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр> (дата звернення: 05.05.2020).
19. FATF – Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/FATF> (дата звернення: 05.05.2020).

Bortnyak V.A. ADMINISTRATIVE AND LEGAL RELATIONS IN THE FIELD OF FINANCIAL CONTROL

The financial policy of the state is a very important part of the state policy and is implemented by the state bodies of general and special competence. There is no doubt that it is necessary to implement a unified state financial policy in the sphere of financial control, and it should be formulated and implemented by independent bodies of the state. Ukraine, like any modern state, pays great attention to improving public policy in the financial sphere. However, now the situation is that the state financial policy is mainly influenced by different groups that care about their own interests and only in words support the interests of society. Thus, public policy is celebrated not so much by the public interest as by the endless turn of private interests. In many cases, the selfish interests of civil servants weigh over the public interest. Thus, the development of civil society and the state and, above all, the development of public financial policy are covered. under the influence of the group strategy and actualize the problem of determining administrative and legal relations in the sphere of financial control.

The article deals with theoretical aspects of regulation of administrative and legal relations in the sphere of financial control. The peculiarities of the administrative legal relations that exist in the sphere of audit activity in carrying out financial control and monitoring are considered. The complex nature of these relationships has been determined. The peculiarities of the status of the main subjects of administrative and legal relations in the field of financial control are considered. The system of normative legal acts regulating the administrative legal relations of auditors as subjects of financial control is analyzed. The distinction between administrative and legal relations in this field is clarified from the relations to which the private law method of regulation applies. The nature and content of regulatory administrative-legal relations are investigated, their essence and content are determined, the system of normative-legal acts in the specified sphere is defined, their types are characterized.

Key words: *legal relations, financial control, administrative and legal relations, subjects of financial control, audit.*